

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč

EDINOST izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 20 kr. — Posamezne številke pri upravnistvu in po trankah v Trstu se dobivajo po 8 kr. — Naročnine, reklamacije in inzerate, prejema Upravništvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via delle poste 01. p.«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izjaviti (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Naše stanje.

Znano je politikarjem, da šestokrat predru-gačbe v zunanjih državah vplivajo na notranjo politiko naše Avstrije, in če je kedaj bilo kaj takega, smemo reči, da se zdaj vrši nekaj ena-cega. Kolikokrat smo mi pisali in z nami drugi slovenski listi, da Avstrija more svoje meje na jugu najbolje zavarovati, ako ne dela trdnjav mrtvih, ampak postavi na jugu živo trdnjavo, to je, ako podpira z vso močjo slovenski ele-ment v Trstu, na Goriškem, v Istri in Dalma-ciji. To pa more najbolje tako, da združi slo-venske dežele v eno samo skupino in preloži centrum vlade teh južnih dežel v Ljubljano, kakor je to nekdanje bilo. — Mi smo gotovi, da k malu umolkne ono kričanje lahonov tukaj na jadranskih obalah po rešenju, ako bi bila tukaj na jugu odločna vlada, ki bi podpirala Slovanstvo, a Italijanom tudi dala one pravice, ki jim gredo gledé na to, da imajo v Avstriji vsi narodi enake pravice. Vendar pa Avstrija čini samomor, ako dopušta, da se širi italijanski element na Primorskem na škodo Slovanstvu.

Znano je, da se avstrijska sedanja vlada močno ozira na Čehe in Poljake in da je mini-sterstvo Taaffejevo pripravljeno napraviti kolikor mogoče koncesij tem severnim našim bratom. A vse drugače je namerjavalo ministerstvo ravnati z nami Slovenci in Hrvati. Iz vsega se je videlo, da ministerstvo hoče tukaj na jugu ustvariti pred vsem močno italijansko stranko, Avstriji prijazno in to prijateljstvo plačevati s tem, da Slovence in Hrvate še nadalje prezira v šolah, sodnijah itd. in da kranjskim Slovincem podeli le kaj malega, pri vsem tem pa skrbno širi nemški jezik med vsemi Slovenci.

Dokaz temu je Primorska deželna vlada in ministra Conradu lepi, a prazni izgovori. — A v zadnjem času so se zunaj take reči godile, ki morajo močno vplivati na našo notranjo po-litiko.

Francozi so vzeli Tunis, na katero deželo so Italijani prežili. — Ta fliško italijanske po-litike je vse Italijane tako vznemirila, da je zdaj krona v velikej zadregi, kako sestaviti novo mi-nisterstvo; a nobeno novo ministerstvo se ne bo držalo, ako ne bode gledalo na to, da ko-likor toliko zbrši iz zgodovine to zausnico. No, in drugače to ne pojde, nego da oficalna Ita-lija zopet zapiše na svojo zastavo »Irredento«, katera je v Italiji še vedno prav popularna, naj

pa pišejo naši »Beschwichigungshofratje«, kar hočejo proti tej naši trditvi. — Italijanskim za-gotavljanjem prijateljstva ni torej nič verjeti, to dobro vedó na Dunaji. — Nadalje se je tudi v Rusiji stvar močno zasukala, odkar je postal Ignatiev državni minister, kajti novo rusko mi-nisterstvo, tako vsaj menijo merodajni politični krogi, bode tiralo na zunaj panslavistično po-litiko in Avstrija mora uže zaradi jutrovega konkuriranja na tem polju z rusko, to je: ona mora doma postati vsem Slovanom prijazna, da tuji vplivi ne sežejo čez nje meje. — Ko-nečno so se tudi zadnje čase, ko je bil cesar-jevič naš v Trstu, godile take reči, ki utegnejo vplivati na to, da je vlada prišla do spoznanja, da je treba vtrditi slovenski element tukaj na jugu. — Ti vsi momenti in čudno ravnanje ustavovercev odločijo, da se naše ministerstvo še bolj zasukne na desno in da bode ne le na Čehe in Poljake, temuč v enakej meri tudi na Slovence ozir jemalo. Ako se ne motimo in smo bili dobro podučeni, utegnemo v kratkem učakati tudi kaj boljsega novega vsi Slovenci, posebno pa kar se tiče naše Primorske deželne vlade. — To ni le naša želja, temuč to je tudi raison d'etat, ki ne trpi dvojnega principa v ene državi drugega v Trstu, drugega na Du-naju.

Govor gosp. poslanca dr. Vitezića

v državnem zboru, dne 12. maja.

Visoka zbornica! Nisem tega mislil, da bom danes tukaj kakor glavni govornik govoril; moj namen je bil, govoriti o šolskih razmerah ožje moje domovine Istre. Ali ne morem se ogniti, da ne bi nekaterim opazkam zadnjega gospoda govornika (dr. Hoffer) odgovoril. Če je on tako zelo novo šolo veličal, tedaj bi jaz le želel, naj se potrudí v ožjo svojo domovino, tam bo videl, kake vspehe je nova šola porodila. V poprej-šnji šoli je vladala večja izobraženost in nra-vnost nego v sedanjí.

Na statistične podatke gospoda barona De-pauli je zadnji gospod govornik le splošno od-govoril; statističnih podatkov za svoje nasprotné opazke pa se je bal navesti.

Gospod govornik pred mano je trdil, da se v šoli ne zanikuje vsaka vera, ampak vsaka se kakor opravičena pripoznava.

Vzgleđi gospoda poslanca barona Depauli pričajo najjasnejše, da mnogo učiteljev vero

tají. Dalje je gospod poslanec dr. Hoffer rekel, da so v Ameriki tudi brezverske šole, da je tam šolsko oskrbstvo izvrstno. Res je, v Ame-riki so brezverske državne šole, a te so veliko manj obiskovane, nego verske, ki so poleg onih uvedene. Enako je v Belgiji.

Gospod govornik pred mano je pripoznava, da imajo roditelji pravico, vplivati na izobra-ževanje otrok, a ta vpliv jim odreka o tem, da nemajo pravice, otrok ne dajati v poduk. Tega pa nobeden ni trdil, prašam gospoda govornika pred mano, kedo je to trdil.

Po teh splošnih opazkah preidem na raz-mere, kakoršne so v ožje mojej domovini. Mi-nolo je prav za prav zdaj leto, da sem spoznal za svoje dolžnost, podati njegovej prevzviše-nosti gospodu naučenemu ministru spomenico o slabih šolskih razmerah na Primorskem in kratko načrtati sredstva, da se te napake od-pravijo.

Dovoljujem si navesti prav ob kratkem jedno te moje spomenice; v njej sem namreč razložil, da so Slovani v šolskih zadevah v pri-meri z Italijani zanemarjeni, če tudi so v de-želi v velikej večini, ker tam prebiva dve tret-jini Slovanov in ena tretjina Italijanov. Kljubu temu velicemu številu je v vsej Istri le ena trirazredna ljudska šola s hrvatskim učnim je-zikom, razen tega so prav redke ljudske šole za Hrvate i še te večidel enorazredne. Govoril sem dalje tudi o pomanjkljivosti i namenu na-sprotnje uredbi isterskih učiteljišč za učitelje in učiteljice in omenil, da v vsej Istri ni ene meščanske, ni ene srednje šole ni s hrvat-skim učnim jezikom; posebno sem poudarjal potrebo, naj se nemška gimnazija v Pazinu pre-ustroji v hrvatsko; isterska mladina, ki je iz-vršila hrvatsko ali ljudsko šolo, žal je res! nema ni ene gimnazije, ni ene realke, katero bi mogla obiskovati!

Imamo sicer pripravljajni tečaj na pazin-skej gimnaziji. Ta tečaj ima neki ta namen, da Italijane in Slované toliko nemščine nauči, ali kakor ljudstvo pravi, da se jim toliko nem-ščine v glavo zabije, da se morejo v to gim-nazijo sprejeti. Ali kako pa se ravna pri tem »glavovbijanju; in v pripravljajnem tečaju ni v prvem ali drugem šolskem letu le enega profesorja, ki bi Hrvate nemški jezik s po-sredovanjem materinega jezika učil, ampak nemški jezik se morajo učiti s posredovanjem

italijanskega jezika, tako da se h krati morajo učiti dveh jezikov!

Vsled tega je umljivo, da izmej šolske mla-dine onstran Učke prav redkokrat kak Slovan v pazinsko gimnazijo zaide, ampak oni hodijo v reško ali senjsko gimnazijo, in v resnici je v zadnjem letu 20 Hrvatov iz Istre in kvar-nerskih otokov obiskovalo reško, in 8 senjsko gimnazijo. Le en učenec si je upal na pazinsko gimnazijo, in če tudi je bil nadarjen, vendar je padel, ker mu ni bilo mogoče brez znanja nemškega jezika napredovati. Tako je slovan-skeje mladini pot k obiskovanju srednjih šol v Istri zaprta. Ako bi se pa temu nasproti nemška gimnazija v hrvatsko preustrojila, morebiti bi se par zagrizlih Italijanov od nje obrnoló,* sploh pa učencev ne bi manj bilo, nego jih je zdaj.

Kak odgovor sem dobil na spomenico, ka-tero sem zgoraj omenil? Minolo je leto, in zdaj je še slabše. Nu, kakor čujem, namerjava se, nemški jezik celo v eno- in dverazredne hrvat-ske ljudske šole nvestiti!

Da ne bi pomanjkovalo učiteljev na Pri-morskem, ustanovilo se je v Kopru učiteljišče za učitelje* in v Gorici za učiteljice. Uže v lanskej proračunskej obravnavi sem o teh učiteljiških prilično svojo misel izrekel in sosebno gledé šole v Kopru omenil, da je poslopje v slaem stanju, da je učiteljev in učencev zdravje v nevarnosti. Vsled tega poročila, tako sem menil, najdem v letošnjem proračunu dolični postavki, ali moje upanje je šlo po vodi; še v pojasnilih ni nič rečeno, da bi se v prihodnje kaj o tem storilo.

Učiteljišče v Kopru ima tri razdelke: ita-lijanski, slovenski in hrvatski. Po petletnem obstoju je uspeli ta, da je italijanskih učiteljev preveč, slovenskih dosti, hrvatskih pa se je 40 izučilo.

Tudi stipendije so se dajale, da se ome-njeni namen doseže, ali čemu so podpore, če se učitelji goje za narodnosti, katere jih ne po-trebujejo. V šolskem letu 1879/80 je delalo 40 učencev maturo, mej temi je bilo 24 Slovencev, 12 Italijanov in 4 Hrvati.

*) S tem ne bi škodilo, snj imajo italijansko gim-nazijo v Kopru; zvesti isterski Slovan pa pod milim Bogom nema nikdor nič. (Opaz. Ured.)

*) V tem mestu, ki je stekališče in ognjišče irre-dentovcev, ter gnezdo petardistov; — iz takega kraja bi se morale vse državne šole premestiti. (Ured.)

Podlistek.

Škofja Loka.

(Zgodovinska črtica.)

V starem veku se o Škofji Loki še ničesar znalo ni; v srednjem veku pa je bila Škofja Loka in njena okolica prva pokrajina na Kranjskem, v kateri se je začelo nekako novo življenje. Z narodnega stališča je bilo sicer škodljivo, da so Nemci bili dobili v roko ta kraj, iz čegar zgo-dovine nekoliko povedati namerjavamo, ali z stališča občne omike moramo pa hvaliti one možé nemškega rodú, ki so slovensko ljudstvo v tem kraju začeli izobraževati. Slovenski narod po Kranjskem je bil do 10. stoletja v popolni te-moti gledé izobraženja in krščanskega življenja. Ni imel svojih domačih knezov več, ne lastnih duhovnikov in učiteljev. Kedar ni več trpel pred Obri in Madjari, ki so bili tudi večkrat v našo deželo pridrlí, bil je pa suženj nemško-franco-skim gospodom. Ko so bili Madjari na Bavar-skem l. 955 ob Leki vendar dobro pobiti in iz avstrijskih dežel prognani, začela se je vsaj nekoliko boljša doba za stanovalce mogočnega Gorotana, h kateremu je tudi gorenjska stran naše dežele pripadala. Ali le Nemec je imel dovolj boljše stanje, kajti on je gospodoval nad

Slovenci. Toda mej nemškimi gospodi je bil tudi razloček; duhovski gospodje so se večkrat, če prav ne vsikdar in povsod, po svojej milosti in krščanskej pravico- in šlovekoljubnosti od drugih vsaj nekoliko razločevali. Pod take du-hovniške oblasti je prišla tudi Loka z okolico.

Leta 973 (30. junija) je podaril bil loško oko-lico cesar Otón II. brižinskemu škofjstvu. (Brižin — Freising — mesto na Bavarskem.) K tej po-daritvi je bil istega leta (23. nov.) dodal še zem-ljišča ob Žabnici in Sorí. V teh krajih je bila takrat gotovo še velika pustinja, lepi gozdi, a malo ljudi, kateri bi začeli zemljo obdelavati. Radi tega pa so bili brižinski škofi mnogo Nemecev tu naselili. O tem nam priča Sorica, ki je dolgo hranila nemško narečje svojih tu sem došlih pra-dedov. A brižinski škofje so marljivo skrbeli, da se je njih zemlja obdelovala in njih podlož-niki izobraževali v krščanskem življenji. Ostanki njihove delatnosti v tem oziru nam dokazujejo najstarejši slovenski rokopiši, namreč tako zvani brižinski odlomki. V Monakovem so bili namreč v začetku tega stoletja našli star rokopis z la-tinskimi črkami, čegar izvir je bil dolgo uče-njakom nepoznan, dokler ga ni bil učeni kranjski jezikoslovec, Jernej Kopitar razložil.

Brižinski škof Abraham je bival kmalo potem, ko si je bila njegova škofija Loka pridobila, tukaj mej svojimi ljudmi, in jih je učil Kristusovo vero

— v slovenskem jeziku. Zato pa je nekatera raz-laganja sv. evangelijev in nekatere molitve (oče naš) napisal v našem jeziku. In to njegovo pismo v lepem našem jeziku, ki se je takrat prav malo drugače glasil — ohranilo se je nad 800 let. Pa naj še kdo reče, da smo naš slovenski jezik letos ali lani skovali?! Prvi dostojanstveniki in uče-njaki, ki so na Kranjskem bivali — bili so to brez dvombe brižinski škofje — pisali so uže naš jezik. V istih starih časih naši slovenski kraji niso še imeli nepotrebnih nemških imen, ktera so nam še le pred 100 leti vsilili. V pismih brižinskih škofov nahajamo ta leslovenska imena: Lonca (beri Lonka*), tako so dolgo časa »Loka« izgovarjali. Sabniza (Žabnica), Susane, Celsah (Selce), Zourica, Zoura, Sorica, Sora in druga.

V poznejših časih so nemški cesarji brižin-skim škofom vedno več in več zemljišč in po-sesestev podarjevali. Cesar Henrik II. je podaril škofu Gottschalk-u posestvo Stražiše (l. 1002) in eta 1011 pa 30 gruntov ob rekah Sora in Sorica.

V Loku je pod gradom, ki je bil l. 1215 se-zidan, kmalo nastala naselbina Bavarcev, Ko-rošceev, Tiroleev pa tudi domačih Slovencev. Sedanja Stara Loka je imela uže l. 1074 svojo faro, ki je poleg Belecerkve na Dolenjskem naj-

*) Nemška beseda »Lack« se bere stoprv dve sto-letji kasneje.

starejša cerkev na Kranjskem. Leta 1248. je bila Loka uže tolika, da se je uže trg zvala. Več imen staroloških tržanov iz te dobe se nahaja v starih brižinskih pismih; imajo pa večinoma nemški značaj, kar kaže, da je uže takrat največ le Nemec odličnejša mesta zavzemal. Stari za-pisniki brižinskih škofov imajo razne stvari za-bilježene, iz katerih se vidi posebno njih velika moč tudi v posvetnih zadevah, in njih spošto-vanje, katero so uživali od raznih domačih ple-menitnikov. Vojvoda Ulrik koroški je bil briž. škofu Konradu podelil razna posestva in mu na svojej zemlji in svojim podložnikom nasproti več pravíc odstopil.

Ko si je bil češki kralj Otókar Kranjsko pod-vrgel (1270), postavil je bil magistra (učitelja) Henrika, župnika v Lonki (Loki) za svojega pi-sarja v tej deželi — Otókar je podelil isto leto brižinskemu škofjstvu deželno sodstvo v loškem okrogu. — To pravico je bil potrdil tudi Rudolf habsburški, ali ko mu jo je Mainhard tirolski hotel odvzeti, ukazal je Rudolf, da se škofu ne smejo krstiti te pravice. — Ta vojvoda (Main-hard) je bil sam došel v Loko (1287), kder se je radi nakupa nekega grada pogajal.

1317. je bil brižinski škof Konrad III. mesto utrdil t. j.: z zidovjem obdal.

Okoli l. 1320—1330 je bil v Loku ustanovljen samostan Klarišinaric. —

Izmed preskušanih se je potrdilo deset tudi za nemške šole, tedaj popolnoma proti namenu, kateri se je postavil pri osnovitvi tega učiteljskega. Namen učiteljskega je bil: vzgojevati učitelje za italijanske, slovenske in hrvatske ljudske šole, a takoj so se izpleli učitelji za nemške šole. Iz vsega tega se vidi, da je največje pomanjkanje hrvatskih učiteljev i da se z osnovo teh učiteljev ni dosegel namen, za kateri so bila osnovana.

Vzrok, da se ta namen ni dosegel, tiči gotovo tudi v vpisaniu, katero je v resnici zelo eno. Znani so mi primerljaji, da se mladeniči, ki so se vpisali v italijanski razdelek, morajo učiti iz hrvatskih knjig, ker ne umejo — italijanski.

Znan mi je tudi primerljaj, da se je učenec, ki se je učil na pazinskeje gimnaziji, če tudi je bil v njegovem pričalu kakor materin jezik zapisan ilirski jezik — s to starinsko besedo zaznamujejo v uredih hrvatski jezik — vendar le zagasil v italijanski razdelek!

Če je z velikim trudom kateri Hrvat na ta način v hrvatski razdelek prišel, ni se to zgodilo brez njegove škode. Tako se je pripetilo na pr., da se je hrvatski učenec, ki je izvršil pazinsko gimnazijo in opravil maturo, sprejel le v tretji razred, drug druge narodnosti brez mature pa v četrti razred. Druzemu, ki je bil vpisan italijanski razdelek in se potem dvakrat obrnil na vodstvo, da ga premesti v hrvatski razdelek, odrekla se je prošnja z besedami: to bi bilo neznajčno. Hrvatski tečaj — tako se je vsaj lansko leto zgodilo — odpre se stoprav o božiču. Učne ure so popoldne, ker so po štirurnem dopoldanskem poduku učenec preutrujeni, da bi predavanja še poslušali.

Nek učitelj je izrekel pri oglašenju učenecem, da se hrvatski tečaj odpre, da on ne svetuje nobenemu obiskati ga, ker se imajo drugih, potrebnih predmetov učiti, in zato se ni nobeden upal vpisati.

Pri tem učiteljskem tudi ni nobene hrvatske vadnice. Zdaj pa mislite, gospoda moja, kako je mogoče učitelje izobraževati brez vadnice! Hrvatje morajo zato poprej slovensko ali italijansko vadnico obiskovati in zato se morajo poprej tega ali onega jezika naučiti, če si hočejo kaj prisvojiti. V italijanskej vadnici sta dva učitelja, v slovenskej eden, in zdaj se je, kakor čujem, podal predlog, da se še tretji učitelj na italijanskej vadnici nastavi.

Kar se tiče knjižnice, nobena hrvatska knjiga se ne oskrbi, in če se take nahajajo, le darila so tega ali onega profesorja, in meni je celo znano, da se gospodu, ki je knjižnici nekoliko hrvatskih knjig podaril, še zabavla ni izrekla. (Konec prihodnjik.)

Grof Taaffe o avstrijskeje politiki.

Paul d'Abrest piše v pariški časnik „Gaulois“, da je imel pogovor z grofom Taaffejem i da mu je ta mej drugim to-le govoril: „Bil sem prav miren v svojej domovini na Tirolskem, ko mi je njegov veličanstvo cesar poslal ukaz, naj se takoj na Dunaj odpravim. Prišel sem i našel vse v največjem uredu. Pred vsem mi je bilo treba prositi Njeg. veličanstvo za kratek odlog, da se seznanim z stvarmi, ker živočemu zunaj Dunaja niso mi bile razmere več znane. Skušal sem pred vsem porazumeti se z načelniki liberalnih strank. Vse sem obiskal; poznal sem jih, ker sem od leta 1867 do 1870 z njimi skupaj delal. K malu sem spoznal, da nemogočim željam

V Loki so se naseljevali tudi podložniki družih grofov.

L. 1283 je bil škof Emicho iz Bistre doline na Tirolskem v Sorico naselil več nemških rodov, kar se uže vidi iz nemških imen. Tudi sami Soričani govore o tem, da so se tu naselili.

Proti koncu 14. stoletja je bil Loko škof Bertold (Berthold von Wechingen) z zidovjem obdal.

Mestne pravice je dobila Loka od škofa Ivana 5. oktobra 1431. Te zadevajo postavljenje mestnega sodca po škofu, kateri odloči njegovo oblast. Višje oblastnje so bile škofovskimi oskrbniki in škof sam. Vse pravice loškega mesta so bile znamenovane v posebnej knjigi, ki se hrani v kralj. arhivu v Monakovem. Tu so pravila rokodelcev, n. pr. krznarjev, kovačev itd.

Pravila krznarjev n. pr. so določevala, da more le zakonski otrok postati mojster, a prej se mora skazati s kakim mojsterskim delom.

Gledé kovačev je bilo določeno, da se morajo procesije udeleževati na praznik sv. Rešnjega telesa. Ako hoče kdo mojster postati, mora biti oženjen, mora imeti posestvo v Loki in si pridobiti pravico meščanstva ter vplačati v blagajnico kovaške bratovščine (Zunftlade). Poleg tega pa še vsak četr let v cehovsko kaso.

Časoslov o loških dogodbah tudi pripoveduje, da je bil v Loki 1412 40. brižinski škof, Konrad

in prenapetemu zahtevanju nasproti stojim. Tako bi se bil moral odpovedati sestavitvi ministerstvo, ali se pa drugam obrniti. Rajši bi bil storil *pro*, ali Njeg. veličanstvo cesar je z nova v me tiščal in zato sem sestavil ministerstvo, katerega *ne* loško udov ni spadalo k liberalnej stranki, nobeden pa ni imel sovražnih namenov zoper ustavo, kakor se je pisalo.

Poleg tega pa je k malu potem pri volitvah liberalna stranka propadla; to se je zgodilo zato, ker se je mej sabo prepirala in ker je storila to veliko napako, da je pretila volitvenim pravcem velikega posestva. Veliki posestniki so pustili na cedilu stranko, za katero so poprej glasovali, ker se je izrekla zoper politične njihove pravice.

Vedno se mi očitajo napake, ki pa nemoj nobenega pomena. Jaz sem storil, *kar in kakor sem mogel*. Ako stanujete v velikej mrzelj sobi, tedaj gotovo večkrat obžalujete, da nema peči — nazadnje oblečete vrhno suknjo, da se ne prehladite i nahoda ne doboste. Pri tako težavnih in zamotanih razmerah, kakor so v Avstriji, treba večkrat vrhno suknjo obleči. Parlamentarno naše stališče se ne more primerjati s francoskim ali angleškim, tu ste desnica in levica ločeni in krepki. V našem državnem zboru se delajo stranke po posebnih prашanjih; namesti političnih strank so tu narodne skupine, ki se vežejo ali napadajo po tem, kakor to ugaja narodnosti ali deželi, katero zastopajo. Uže vnaprej določen program, ki bi bil nizogibljiv kažipot ministerstvu, ne bi praktičen bil; pri vsakem posebnem prашanji se je treba prizadevati, nasprotne interese zediniti, nasprotnosti miriti i na tleh sprave večino stvariti.

Te besede so dovolj jasne pa tudi važne, ner kažejo Taaffejevo politiko.

Dopisi.

Iz Zgonika, 23. maja 1881.

Dne 22. maja je priredilo zgoniško starešinstvo pri gospodu županu Janezu Milčiču v Repniču prav izvrstno veselico na čast poroke presvitlega cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo. Po prizadetji slavnostnega odseka se je napravil na dvorišču gospoda župana v Repniču lep v cesarskih in narodnih zastavah okrašen slavalok, na katerem so se odlikovale podobe Nj. veličanstva cesarja in cesarice kakor tudi cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije, na transparentu so bile napisane besede: Živla Rudolf in Štefanija. Javni ples in tombola z dobriki sta se vršila v prav lepem redu, godba je bila tudi izvrstna. Počastil je veselico naš c. k. okrajni glavar vitez Božicelo, in tudi gospod Valentinčič, načelnik sezanskega cestnega odbora, ter mnogo odlične gospode s Proseka in Nabrežine, in mnogobrojno ljudstva iz vseh krajev.

Zvečer so pokali možnarji, na bližnjem hribu je gorel velikanski kres, umeteljni ognji so v poznej noči razsvetljevali vso občino. Potem je bil skupni obed, pri tej priliki je g. župan Janez Milčič razložil namen današnje veselice in napivalo se je na zdravje presv. cesarju, cesarici in novima poročenima.

Tukajšnje starešinstvo še nikoli ni tako lepega in vselega dneva obhajalo, zato pa nam vedno v spominu ostane.

Iz Podgradskega okraja 28. maja 1881.

Konec dopisa iz Materijske občine v zadnjem „Edinosti“ potrehno je razjasnil, ker bi vsak, kteremu razmere niso znane, sklepati moral, da ima g. De Pretis posebne zasluge o

Hebenstret od svojih služabnikov umorjen, ker so se ti njegove gotovine (5000 zlatov) polastiti hoteli.

Leta 1511 je bil po Kranjskem silen potres. V Loki se je bil takrat grad in več hiš podrlo. Cerkev v Škofjelioki je bila 1532 sežidana. Nove lutrovske vere so se bili tukaj prav dobro prijeli; ali morali so se jej tudi k malu odpovedati; kajti bili so Ločani podložniki brižinskega škofa, ki se ve da drugovercev v lastnem mestu ni mogel trpeti. Poslal je bil z Bavarskega komisijo, kateri se je bil tudi ljubljanski prošt v imenu deželnega kneza pridružil (l. 1585). Ko so prišli v Loko, postopali so prav strogo. Z velikimi kaznimi so pretili tistim, kateri bi luteranskega predikanta poslušat hodili. Meščanu, ki je dal otroka pri njem krstiti, naložili so 60 zlatov globe in ga še zaprli. Več tržanov (glej Dimitz 3. del) je bilo na grad pozvanih in tu so se morali radi svoje vere zagovarjati. Naložilo se jim je bilo nad 1000 tolarjev globe, in dokler je ne plačajo, ostanejo v ječi. Meščanstvo se je pritožilo na deželne stanove, ki so škofovske komisarje pozvali na odgovor. Ti so prišli in naposle privolili z Ločani milejše ravnati. Ali svoje besede niso držali, kajti meščanov vendar niso odpustili, vsaj so dobro znali, da na njihovej strani je poleg škofa, ko lastnika mesta, tudi deželni knez, vrhovni vojvoda Karol.

silnej bedi, ki je letos v Podgradskem sodnijskem okraju.

„Edinost“ je bila priobčila 2 dopisa o bedi i pozneje prošnji, katero so bili odposlali naši 3 župani. Do prejema te prošnje menda v Trstu niti znali niso, da je potrebna velika. In tudi onej prošnji se ni verovalo, dasi položaj ni bil pretirano napisan. Kajti g. De Pretis, oziroma c. k. deželna vlada, poslala je za vsz Podgradski okraj 200 gld. podpore.

S tem zneskom je tedaj blagovolil c. k. namestnik uže meseca februarja za siromake v tem sodnijskem okraju blagotušno poskrbeti.

A da ni bilo dobrih i tudi spekulativnih ljudi, koji so ljudstvu z mnogovrstnimi pogoji pomagali, nikakor ne bi bili izostali nastopki v uže omenjenej prošnji prorokovani.

Da-si baš zdaj potreba najhuje pritiska, videti je pri hudo zadetih kmetih veseleje obraze, kajti upanje, da bode vendar uže bolj letina, daje jim pogum. Po mrzlih dnevih ogreva zemljo i zrak jasno solnce i tudi dež vmes namaka. Bog daj dobro jesen!

Iz Metlike, 27. maja 1881.

Pri nas so začeli kmetje tožbe vlagati po slovensko, da vedó, kaj vložé i da je manj troškov. Nekoliko časa jih je uradnja jemala in reševala; zdaj pa je vse odvrkla, kar je bilo v slovenskem jeziku pisanih s pristavkom, da jih neče v slovenskem jeziku jemati, ampak da morajo biti nemške. Kaj bo to?

Hudo je nas to zadelo i zelo novoljni smo, ker zdaj bomo morali zopet iskati ljudi, ki nam bodo nemški pisali za drage denarje; nosili bomo nerazumljive reči okoli, da nam jih kdo raztolmači i drag čas tratili ter ga kradli sebi i Bogu. I to se je zgodilo zdaj, ko se nam obeča enakopravnost, i ko mladi naš rod zna slovenski brati. To se je zgodilo za Gorjanci, daleč od Nemčije na hrvaškeje meji! Zdaj bo uradnikom kmet, ker nemškega ne umeje, zopet „dummer Bauer“, če tudi davke plačuje, uradnike živi in vojake daje.

Tako je pri naši sodnji, pri okrajnem glavarstvu in davkariji je boljše, ta urada vendar izdajata v domačem jeziku plačilne ukaze in druge reči. Zakaj pa Hrvatje, Italijani, Mažari povse v svojem jeziku pišejo? Pri nas so se začeli naši kmetje pogovarjati, da začno v domačem jeziku sami delati ženitvanska, kupna in druga pisma, ker nočejo uradnje jemati slovenskih vlog; zmešnjava postane velika, ker kmetje ne znajo v nemškem jeziku govoriti, uradniki pa v kratkem ne bodo hoteli slovenskega umeti.

Iz tega ne bo nič, če bo Nemčija povsod in zmirom gospodarila, tako ne pojde in ne more iti. Naj sodijo modroslovci, kako veljavo imajo notarska pisma, skovana v nemščini, če pa priče nobene nemške besede ne umejo. — Ali je mogoče, da ne bi izvirali iz tacihi pisem prepri, pravde in sovražstva? Je li pa to uže tako presilno obloženemu kmetu dobro, ali ne trpi zaradi tega vsa dežela i z njo tudi država?

Pred božičem l. l. sta se dva kmeta pravdala za kos zemlje pri vinogradu; bila sta oba v uradnji pred sodnikom, eden kmetov je prosil uradnika, naj v domačem jeziku zapisuje, a ko uradnik tega ni hotel, tedaj tudi zapisnika ni podpisal. Ako bi hotel popisati vse napake, ki izvirajo iz nemškega uradovanja, zmajkalo bi mi papirja in črnila.

*) Temu bo k malu konec; prišlo je do skrajne zarezne; važni časi nastopajo, kar zdaj še na glavi stoji, pride čez noč na noge. — Uredn.

In ta ni dovolil stanovom, da bi se oni za Ločane brigali. Zato so smeli z svojimi podložniki poljubno ravnati. In res so bili l. 1586 18 loških meščanov v temne podzemeljske ječe vtaknoli, 12 so jih bili sicer izpustili, ko so jim po 500 cekinov v zlatu plačali, ali 6 jih je več mesecev v ječah stokalo. Deželni stanovi so se sicer jako protivili in z orožjem pretili škofovskim in deželnemu knezu, toda vse ni nič pomagalo. Kdor se v Loki ni podvrnil katoliškej veri in škofovskim poslancem, moral je vse svoje premoženje zapustiti, pobrati kopita in otiti po svetu s „trebuhom za kruhom“. Bili so še kasneje nekteri prepri deželnega zbora z deželnim knezom, ali morali so se poslednji udati. Prepri je nastal radi katoliškega mestnega sodca, nastavljenega od škofovske komisije, ki je bil dal deželnega uradnika zavoljo vere zapreti. Na to je bil mestni sodec s pisanjem v Ljubljano pozvan, kjer so deželni stanovi oba v ječo vtaknoli.

V teh časih je bilo na Kranjskem več katoliških duhovnov, ki so bili k lutrovski veri prestopili. Takov je bil tudi nek Peter Kuplenik, ki je po Gorenjskem, največ v Kranju pridigoval. Ko je nekega dne jahal iz Železnikov, kjer je bil bolnega rudniškega gospoda obiskal, prišla sta ga dva loveca loške graščine, vrgla s konja, nabila, zvezala in v stolp vrgla. Vsled tega je bilo na loški graščini, pri škofovskem oskrbniku

Naši kmetje, kat. so uže pri metliškej hranilci in posojilnici tožijo tudi, da se jim listi za kak shod litografirani v nemškem jeziku pošiljajo, in so poleg tega še tako slabo litografirani, da je nek nemškega jezika popolnoma večš Karlovčan pismeno poprašal, kaj hočejo imeti, ker ni mogel brati. A odborniki in pregledovalci pri naši hranilnici so pa tudi kakor nalašč za Metliko zbrani; vsi iz nemških krejev: eden iz Berlina, drugi iz Unna, tretji iz Amsterdama, in četrti iz Hamburga, peti iz Monakovega, dalje iz Beča, Gradca in Linca, tako imamo v male. Metliki na kupu vso veliko Nemčijo, pa da bi srečni ne bili, a kali?

Iz Brezovice, dne 11. maja ob 9. uri zvečer je pogorelo tukaj nekemu siromaku vse postopje z opravo, orodjem in vozovi vred; škoda se cení škoda se cení skupej na 800 fl. Pogorelec, ki nij bil zavarovan, je res usmiljenja in pomoči vreden!

Vsa hvala gre dobrim ljudem iz bližnjih vasi, kteri so na vabilni glas zvonov v množini pritekli, in deloma pasili, deloma sosedne hiše ognja obranili, sicer bi bila nesreča zadela mnogo kmetov in tudi banko „Slavija“ pri kateri so zavarovani.

Še enkrat — lepa zahvala za vrlo pomoč Jož. Hotež, vaški župan.

Iz Škedenja, 27. maja 1881.

Malokedaj prinašašljuba „Edinost“ kateri glas iz Škedenja. Akopraj je naša vas le dobre polu ure od Trsta oddaljena, vidi se vendar, ko bi bila kde na slednjem koncu Istre. Oni ki bi bili zmožni večkrat kaj poročati, ali so malomarni, ali pa jim časa manjka. In vendar se tukaj gole zanimivi prigodki, in imamo potrebe, ktere je vredno razglasiti. — Danes hočem nekoliko potožiti o neugodnem položju kmetovalcev, oziroma poljske varnosti. Imamo tukaj naseljenih mnogo tučeev, kteri ne imajo nobenega posestva ali rokodelstva, dan na dan postopajo; tudi domačih lenuhov nam ne manjka. Kmetje pa so pridni delalci in vrlo napredujejo v poljedelstvu, vzlasti pa v sadjarstvu in vinarstvu. Marsikaj so si omislili, o čemer še pred 10—20 leti ni bilo ni duha ni sluha. Kdor Škedenjo obišče, lahko se tega sam prepriča. Toda žalibog, kaj nam koristi sejati, saditi in cepiti, če nismo gospodarji od svojega, ker omenjeni klateži preže na vsako rastlino, da je le iz zemlje pogledala in enako na sadje. Pa ni dosti, da krađejo, kdo prečeni škodo, katero napravljajo na drevesih s tem, da veje lomijo, in na polji da setve mandrajo? Marsikteri kmetovalec zgublja veselje do napredka. Uže letos, ko smo še v spomladi, mnogo je storjene škode; enim je bil grah ukraden ali uničen, drugim česen, tretjim je krompir izruvan ali poškodovan. Mnogo pol bi se dalo napisati o hudobijah, ktere zlobne tatinske roke delajo po naših zemljiščih, kar se jim tem lažje posrečuje, ker imamo njive daleč na okrog raztresene. Posebno v sosednjih Žaljah je zaloga sumljivih ljudi, tam se zbirajo tihotapci, kateri z raznim blagom obloženi po noči v vsakem letnem času tekajo prek njiv, ne gledé, ali so posejane ali ne. Ondi preže tudi dačni čuvaji, kterim je enako malo mar za naše setve. — Pred nekoliko leti je nek deželni in mestni poslanec iz okolice v mestnem zboru o tem potožil in razodel vse nezgode, zahtevajoč naj se nastavijo na komunske troške poljski čuvaji; toda njegov predlog je bil bob v steno, in odgovor se mu je dal, da mesto vzdržuje pri nas

veliko veselje, ki so ga z strelom razodevali. Ta Kuplenik je bil potem odpeljan skoz Cerčno v Tolmin, od tod v Gorico, kder so ga mislili patrijarhu v Videm poslati, naj bi ga kaznoval. Ali kranjski stanovi so se tako krepko zanj potezali, da je po nekaj mesecih vendar zopet osvobojen bil.

Ali v tej dobi je bilo tudi katoliško življenje oslabeo, menihi in nune so začeli samostane zapuščati; v Loki so ostale koncem 16. stoletja v samostanu sv. Klare od 52 nun le 4. Razpuščen je bil ta samostan l. 1782.

Ko je leta 1601 začela škofovska komisija z samim škofom na čelu po deželi hoditi in luterane preobračati, našel je tedanj za vero goreči škof Hren še 10 premožnih loških meščanov, ki so bili luteranske vere. Pridigalo se jim je na vse kripnje, morali so zagotoviti, da se spreobrnejo. Evangeljske knjige so bile pa tudi tu na trgu javno sežgane. Škofovski (brižinskega škofa namreč) oskrbnik je bil komisijo z veseljem sprejel in jo dobro pogostil.

Po Valv. in Dimitzu J. L.

štir policaje, kateri imajo tudi polja čuvati. To pa vsak posestnik lahko potrdi, da javna straža, kar je v Škedenju, še enega poljskega tatú ni zasledila; ali ne, ali ne more, tega ne vem. (Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Znamenja kažejo, da se na Dunaji nekaj kuja, kar bi Slovanom in vlasti nam Slovenem utegnelo ugajati. Ni še mnogo let, kar se je primorskim Slovincem iz najvišjih krogov očitalo, da imajo premalo avstrijskega čuta, zdaj pa nas v teh krogih prav dobro poznajo ter so nam jako nakloneni. To ne more ostati brez dobrih nastopov; tudi dunajska vlada nam ni nasprotna in vse notranje in zunanje položje naše države je nam ugodno. Centralistična stranka je zaradi škandalov, katere je počenjala zadnje dni v državnem zboru, vrata za sabo zaprla; v parlamentarne zgodovini nezastlišani sklep tržaškega mestnega sveta, po katerem je bila ovržena dr. Bizjakova volitev; Cudrovo pismo, vedenje deželnih organov v Istri: vse to je v merodajnih krogih znano ter nam Slovanom ne more biti v kvar; naš deželni namestnik je bil poklican na Dunaj, če prav slutimo, v sila važnih državnih zadevah. Rusija je stopila na narodno politično polje, Francozi so Italiji v Afriko pot zaprli: to so velevažni dogodki, ki ne morejo ostati brez velicega vpliva na Avstrijo.

25. maja so pričakovali v Pragi cesarjeviča Rudolfa z visoko njegovo soprogo, da ju slovesno sprejemo, a odpovedati so se morali za zdaj temu veselju, ker je bila cesaričina po velikih slavnostih v Budapeštu preveč vturjena. Volitve v delegacije je izvršila poslanska zbornica 30. t. m. Imej slovenskih poslancev sta bila izvoljena grof Hohenwarth in dr. Tonkli, iz Trsta g. Teuschl.

Gospodarska zbornica je večraj z veliko večino sprejela zakon o zemljiškem davku, kakor ga je sklenola poslanska zbornica. Finančni minister si je pri tej priliki pridobil nove zasluge za Avstrijo.

Centralisti iz državnega zbora so se večraj mej sabo tako sprli, da več njih napovedalo ubeg iz njih srede.

Srbi so imeli zbor v Novem Sadu i na tem sklenili, da se volitev v peštanski državni zbor vdeležijo. Na Politov predlog je bilo skleneno, da se imajo za zastopnike voliti samo taki ljudje, ki se zlagajo z bečkerečkim programom, po duhu katerega imajo srbski poslanci na ogederskem zboru mej drugimi i to dolžnost, da podpirajo hrvatska zahtevanja in branijo kolikor mogoče samostalnost Hrvatske, ker z vteloavljenjem Krajine postane hrvatska državopravna stvar i srbska stvar. Kar se narodnosti tiče, imajo srbski poslanci v narodnostnih prasnjih vzajemno delati z Rumeni in Sasi. V zunanjej politiki pa so zoper združenje Bosne i Hercegovine z avstro-ogersko državo, ter delajo na to, da bi se omenjeni dve deželi pridružili srbskeje kneževini.

Avstrijsko-nemška trgovinska pogodba je sklenjena, a malo ugodna je nam; Bismark je železen mož, nikder se ni hotel udati i zato ostane vse pri starem.

Ruski car se hoče z vsem dvorom preseliti iz Peterburga v Moskvo, v staro stolico, Rusom toliko priljubljeno matuško.

Proganjanje judov na Ruskem se je nekoliko poglelo, ker vojaštvo ljudstvo kroti.

Dvornik paša je skoro vse albanske glavarje ujel in v Carigrad poslal, kaže se, da je konec albanske lige.

Italija ima zopet novo ministerstvo, a ne prorokujejo mu dolgega življenja.

Francoška poslanska zbornica je pogodbo s tuneškim bejem z vsemi zoper en glas potrdila.

Mesto Tunis so predzadnji vtorek zasedli Francozi. Ker so začeli tuneško deželo napadati tudi Beduini, utegne Francozi tam še dosti posla dobiti.

DOMAČE STVARI.

Nezastlišano in vender resnično.

Kakor znano bil je g. dr. Bizjak izvoljen poslanec za V. okraj. — Proti tej volitvi ni bilo nobene pritožbe, nobenega protesta, ker vršila se je redno. A prišel je zadnji petek, kateri dan zvečer je imelo tržaško starešinstvo sejo in na dnevnem redu so bile tudi verifikacije zadnjih volitev. Odborile so se poprej 3 volitve v mestu, zdaj pride pa vrsta na V. okraj; referent dr. Ferjančič poroča, da ni proti tej volitvi prišlo nobene reklamacije in da toraj priporoča potrditev te volitve. A ko podpredsednik Dimmer stavi na glasovanje ta predlog, vzdignejo se od 34 nazočih mestnih očetov samo trije. — Na to se oglasi vladni komisar, dvorni svetovalec vitez. Rinaldini in reče, da ta slučaj je vsamljen v zgodovini parlamentarnega življenja in da se bode vlada informirala na višjem mestu kako se ima tolmačiti §. 52 volilne postave za mestni tržaški zbor, ki se glasi, da je volitev veljavna, ako niso došle pritožbe proti njih veljavnosti in ako ni drugih zadržkov. — Kaki zadržki so bili merodajni mestnemu zboru, to nam ni znano; — a na vsak način bi bil moral poročevalec naznaniti te zadržke, razumije se samo ob sebi, da je dr. Bizjak pri vsem glasovanju pravi poslanec za V. okraj. — Mi nočemo sedeti v področje vladi, ki mora v tej zadevi nekaj razsoditi, da se ne ponavljajo taka glasovanja, po katerih je večini na prosto dana, da manjšino jim neljubo bace iz parlamentov; a pridržujemo si o tej zadevi kesneje obširno govoriti. — Le to konstatujemo uže denes, da Triester Tagblatt odločno obojuje ravnanje večine, mej tem ko drugi list daje veljavo »drugem zadržkom« in v tem obziru piše manj takšno nego sam »L'Indipendente«, ki je organ skrajne levice tržaškega zbora.

Več slovenskih in mnogo dalmatin-skih občin je čestitalo cesarjeviču Rudolfu k poroki, in on se je vsem telegrafčno v jako lepem slovenskem, oziroma hrvatskem jeziku zahvalil. Mi sami smo imeli taci čestite in zahvalne do sto v rokah.

Slavnost blagoslovenja zastave podpornega delalskega društva je preložena vsled jako važnih in za društvo odločilnih vzrokov na kesneje dobo.

Slavnost se bode vršila najbrže 14. in 15. avgusta in bode toliko večja, ker je časa dosti, da se društvo pripravlja.

Program slavnosti in z njo združenih veselice ostane tisti, kakor je bil uže oznanjen po slovenskih listih, le to se utegne programu dostaviti, da bode dan po slavnosti izlet po morju v Istro ali v Miramar na nalašč v ta namen najetem parobrodu. Skušalo se bode tudi, da se najme iz Ljubljane v Trst posebni vlak, in da bo cena za vse druge glavne postaje na Hrvatskem in Slovenskem zdatno znižana.

Tudi bode najbrže blagoslovenje na prostem pri Sv. Ivanu in delalo se bode na to, da se

napisom, kateri kamen pa so zidarji porabili v njegovej nepričujočnosti za temelj pri obzidanju njegovega dvorišča na klancu.

O župnijskem poslopu se tudi ne more nič jasne povedati; uže župnik Fogarini piše, da po necem davnem sporočilu, imel je župnik svoje stanovanje v starem pohištvu, o tem pak on nič gotovega ne ve; i res, ko se je l. 1837 popravljala kašča, naletelo se na sled nekdanje kuhinje, čumnote i prist. prostora.

Jožef Gullč, koprivničan, bil je vrhovni župnik v Dolini (1833—1847) napisal je omenjeni sestavek v nemškem jeziku: Das alter der Pfarre.

Najstarejši spis Urbar v domačem jeziku spisan je od leta 1543, spisi od prejšnjih so se pozgubili.

Najstarejšim duhovnikom na deželi sme se prištevati dolinska, potem predloška i kubedska okol. l. 1067. p. k.

Ti kraji so spadali pod Dolino pred XIV. stoletjem ker ta čas so uže bili duhovniki v Vremah i Brezovici. Goričana je postala kasneje samostalna.

Za časa Rimljanov se je napravil za tržaško mesto vodovod med Dolino i Boljuncem, pri katerem se je zapeljalo vodo iz Dolinskih i Boljunkskih virov v Trst. Vodovod je rabil kakih 600 let. Obilnost dobrih vod je privabila ljudi, ki so se naselili v teh krajih. Vas Boljuncem ima tudi ime od vira dobre

dobi večje gledišče. — Ako je toraj prenešana ta slavnost, upamo, da se to godi na korist reči sami, in nadejamo se, da listi čas pride še več zunanjih bratov obiskavat nas, nego bi jih bilo došlo za binkošti. — V kratkem se kaj več o tem.

Gosp. Šuble je naslikal za češko gledišče v Pragi veliko in krasno nastropno sliko, katero umetniki jako hvalijo.

Gospod Noll, naš operni pevec je zdaj v Budapeštu. Od lanskega leta, kar je bil v Trstu, prebredel je uže polovico Evrope; bil je na Španskem v Barceloni; na Francoskem v Marsilji, Tulonu, Nici in Monaku; v Italiji v Genovi, Livorni in drugih mestih; v Avstriji na Dunaji, v Krakovu, Levovu, Cirovieh; v Rumuniji v Jasi in drugod; na Ruskem v Odesi in Kijevu. Povsod je bil priljubljen ter je delal čast slovenskemu narodu.

Glediščni vodja ušel. Zadnji ponedeljek se je igrala v tržaškem gledišču »Fenice« opera »Patria«. Mej petjem pa je glediščni vodja vstopnino vtakol v žep ter pete odnesel.

Jaz hočem biti mej mojimi Dunajčani. Ko je o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa prišel cesar z dvorom v Schönbrunn, čutil se je, da je vse prazno. Ukazal je tedaj, da se ljudstvu na vrt in v grad ter rekel: Ne umejem, kako je bilo mogoče tak ukaz dati, jaz hočem biti mej mojimi Dunajčani.

Odbor »gospodarskega društva« v Škedenju skliče po zahtevanju društvenikov izvanredni občni zbor 6. junija (na binkoštni ponedeljek) ob 8. uri zjutraj, v dvorani g. Sancia. Dnevni red: 1. Vstanovitve poljskih čuvajev. 2. Razni pogovori na korist društva.

Fr. Sancia, načelnik.

Fr. Sancia, denarničar.

Slovenskemu narodu. Pred nekoliko dnevi izročili smo s tužnim srcem in rosnim očesom materi zemlji umrjoče telo odličnega sina domovine slovenske. Zagreli smo v rani, hladni grob pisatelja Josipa Jurčiča, ki je tako kakor nihče pred njim ves čas svoje moške dobe svetlo služil svoji domovini ter predragemu narodu slovenskemu posvetil najboljši moči svojega neumorno delavnega in plodovitega življenja.

Vzgleđen in značajan domoljub, izboren prvoborilec v političnem boju, a osobito nedosežen pisatelj in pripovedovalec neumrjohih povestij in romanov pridobil si je pokojni Josip Jurčič neizmerno slavo, a tudi neizmerne zasluge za ves narod slovenski.

Sveta dolžnost je zatorej vsem Slovincem, da se brez razločka stanū in političnega mišljenja hvaležno spominjajo tega velikega rojaka ter mu oskrbijo dostojen spomenik.

In v ta namen združili so se podpisani, stalno in Ljubljani bivajoči umrsemu pisatelju ožji prijatelji in čestilci v osnovaleu odbor ter začeli nabirati novce za Jurčičev spomenik.

Ta spomenik bode trojen i Prvič misli podpisani osnovalni odbor pokojnemu pisatelju postaviti primeren spominski kamen na grobu pri sv. Krištofu.

Drugič namerava še to poletje na Jurčičevem rojstvenem domu na Muljavi vzidati spominsko ploščo.

Tretjič hoče osnovalni odbor umrsemu pisatelju najlepši spomenik postaviti s tem, da še to leto začne v ličnih knjigah izdajati Jurčičeve zbrane spise.

Čisti dohodek Jurčičevih spisov, katerim je uredništvo prevzel Fr. Levce, namenjen je roditeljem pokojnega pisatelja, jednoinsedemsetlet-

vode. Boljuncem pomenja slovenski: Boljši vir, boljša voda, (Aqua melior).

Do leta 1783 dolinski duhovniki (tajmoštri) so bili le nadomestniki (vicarij) škofovi za Dolino. Tržaški škof Anton Goppo »trščanski knez« stanoval je v Dolini od leta (1450—1459). Njive pod vasjo ležeče se kličejo še današnji dan »pod škofljo«.

Bened. Fogarini je bil župnik v Dolini trikrat: 1krat (1653—1662), 2krat (1670—1675), 3krat (1676 do 1690).

Pomenljivi župniki v Dolini so bili tudi: Mih. Pražal 1564—1678, Jurij Jurinčič (1573 do 1607) domačina, pisavala sta vse cerkvene knjige; zapisnike v domačem jeziku.

Jakob Feggar (1611—1624) hud nakprotnik beneške vlade v Kopru, navduševal je l. 1615 Brezane za upor proti beneški vojski, kakor poroča Fr. P. Sasp. Storia d. Uscech.

Je. Ernest Rarnock pleh. (1715—1759) spisal je dogodek o večnej hiši p. S. Jožefu v nemškem jeziku (delo namenjeno careviču avstrijskemu) i v italijanskem. Rokopisa se hranita v dolinskej župnijskej knjižnici.

Jos. Koračič (1847—1851) umri v Trstu l. 1867. znan pisatelj, zapustil je tudi zgodovino tržaške škofije v slovenskem jeziku, katera ni še zagledala bele gadne.

nemu bolehnemu očetu Marku in jednoinsedemsetletaj, uže 11 let do cela slepej materi Mariji, katerima je bil umrši Jurčič, vestno izpolnjuje četrto zapoved božjo, ves čas svojega življenja hvaležen sin in dejanski podpornik. Uverjeni smo, da slovenski narod svoje česti in zahvalnosti pokojnemu pisatelju ne more lepše kazati, nego s tem, da dostojno skrbi za bolehe in neimovite roditelje njegove. Mislimo tudi, da oče, ki je rodil in mati, ki je poklonila narodu slovenskemu takega sina, vredna sta, da oba hvaležno podpiramo to kratko dobo, katero jima je božja pravica odločila še prebiti na svetu.

Ako bi se pa izdavanje Jurčičevih zbranih spisov po kakšnej neljubej priliki zanesilo, skrbel bode osnovalni odbor za to, da bodeta roditelja Jurčičeva vendar redno dobivala mesečno, nabranim novcem primerno polporo.

Novce za Jurčičev spomenik nabira osnovnega odbora blagajnik, gospod dr. Josip Staré, kr. finančne prokurature adjunkt in hišni posestnik v Ljubljani.

Vsi poslani doneski oglašali se bodo javno po slovenskih listih.

V Ljubljani 14. maja 1881.

Osnovni odbor za Jurčičev spomenik:

Dr. Valentin Zarnik,

predsednik,

Peter Grasselli. Fr. Levstik. Dr. H. Dolenec.

Prof. Toma Zupan. Dr. Iv. Tavčar. Iv. Hribar.

Dr. Josip Staré,

Fr. Levce,

blagajnik,

knj. tajnik.

V Trstu naj se darovi blagovolje pošiljati upravištenim Edinosti.

Razstava v Trstu za prihodnje leto je sklenena in začele so se o njej žive razprave; posebno »Triester Tagblatt« se zanjo zelo zanimiva; vsak dan donaja članke o njej. Prvo prasanje je, v katerem kraju ima biti; menjenja so različna. Najprej se je nasvetoval pri Rojani prostor, na katerem so vojaške vaje in je bil blagosloven prapor veteranskega društva; a ta nasvet si je ovrzel, ker v deževnem vremenu ni rabljivo to zemljišče zaradi velicega blata. Nasvetovani so bili še razni drugi kraji; zadnji nasvet je, naj se razstava napravi mej Sv. Jakobom in morjem na vshodnej strani Lloydovega arsenala. Prostora je tam dosti, razgled lep, te spodnji del je močvirni i bi se tedaj ne mogel rabiti. — Nu, stvar se je začela razvijati, želimo jej najboljši vseh, nego ga je imela zadnja razstava. Dela, truda, prizadevanja je treba od vseh strani, da bo razstava res to, kar ima biti.

V občini Velikidol je skočil, kakor se nam piše, pretekli teden priletel mož v domači studene. Izvlekli so ga, ker ni bilo nagle pomoči, poznej mrtvega. Revežu, ki se je bil še le pred letom drugipot oženil, se je bajé začelo mečati v glavi.

Tržno poročilo.

Zaznamovati moremo nekoliko več živahnosti v kupelji, posebno je nekoliko več prasanja po kave in olju.

Kava. — Vsled močnejih naročeb iz notranjih dežel, so cene kave postale nekoliko više, poskočile so te dni za 2 do 3¹/₂ in vtegnejo še kaj malega poskočiti, vendar pa ni pričakovati velikih sprememb. Danes velja Rio od gl. 52 do gl. 75. — Java gl. 79 do gl. 85. — Portoriceo gl. 94 do gl. 102. — Ceylon plant. gl. 97 do gl. 133. — Santos gl. 75 do 82.

Olje — fino namizno je poskočilo zadnje dni za 2¹/₂, tudi za jedilno terjajo lastniki malo više cene, — ker je zdaj nekoliko več kupčije s tem blagom. — Fino namizno olje velja gl. 53 do gl. 63. — jedilno gl. 40. — do gl. 45. —, bombažno gl. 32 do gl. 36¹/₂. —

Sadje. Sultanina vedno dražja, ker je pomanjkuje, drugo sadje nespremenjeno. — Sultanina velja od gl. 44 do gl. 51. —, evebe gl. 26 do 38 gl. —, opaša gl. 23¹/₂ do gl. 24¹/₂. —, rožiči gl. 6. — do 8¹/₂. —, fige gl. 17. —, mandlji gl. 76 do 82. —, pomaranče in limone gl. 5 do gl. 7. —

Riz — še vedno prav po ceni. — Italijanski velja od 16¹/₂ do 21¹/₂. Rangon gl. 13 do gl. 14.

Mast in špek. — Kakor smo uže zadnjič rekli, postaja to blago vedno dražje in vtegne še poskočiti. — Špek velja od gl. 60 do gl. 66. —, mast gl. 69 do gl. 70.

Petroleji — brez spremembe, vtegne pa malo poskočiti, ker ni došlo nič blaga zadnji čas. — Cena je gl. 10¹/₂ do gl. 10¹/₂. —

Pridelki, žita, seno itd. brez premembe.

Zanimivo

je v današnji številki »Ed.« priobčen insert: »Glücks-Anzeige« od Samuela Hekcher sen. v Hamburgi. Ta hiša je s vojim natančnim izplačevanjem tukaj in v okolici pridobljenih zneskov na tako dobrem glasu, da opozorimo vsakega že na tem mestu na njeno današnje naznanilo.

O davnosti dolinske fare.

(Po Gullču.)

Ne da se natančno povedati, kedaj se je ta župnijska utemeljila, najstarejši spisi segajo le do leta 1573, i tudi poročila iz te dobe so le negotova. Verjetno pa je, da je ta fara ali prav za prav duhovna postaja nastala tekoj v IV. ali V. stoletju, ko se je po teh krajih krščanska vera uže dobro razcvetala.

Pripovedujejo ljudje, kar je tudi verjetno, da je na prostoru sedanje farne cerkve stala nekdanja mala cerkvica, v kterej je župnik v letu le nekolikokrat s. obrede vrševal, potem pa zopet odpotoval na Kras v Goričano, Brezovico, Vreme, odkoder se je vrnil po 4—6 tednov; potem se more verjetnost sklepati, da je ta fara one kraje obsegala.

Da je Dolina nekdanj bila naseljena i kerščanstvo sprejela, jamčita izgledno rodoviten kraj i bližava tržaškemu mestu.

Dognano je tudi, da tržaški škof do leta 1783 tudi pravi župnik, imel je tukaj svoje poslopje, katero je bilo v najnižjem kraju vasi i kliče se ta prostor po domače Škoflja.

Roko Lavriha mi je pravil, da je pri zidanju na dotičnem kraju naletel na kamen sè starim

Dunajska borza		
dne 31. maja.		
Enotni drž. dolg v bankovih	76 gld. 85 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru	77	40
Zlata renta	94	85
1860 državni zajem	132	—
Delnice narodne banke	836	—
Kreditne delnice	358	90
London 10 lir sterlin	117	5
Srebro	—	—
Napoleoni	9	30
C. kr. cekini	5	51
100 državnih mark	57	20

Javna zahvala.

O priliki poroke N. V. cesarjeviča Rudolfa je slavno komensko županstvo 100 knjižic: »cesarjevič Rudolf naslednik avstrijskih in tatarskih šols. mladino nakupiti blagovolilo. Za ta blagi čin izreka podpisano šolsk. vodstvo javno zahvalo istemu v imenu šols. mladine najsrčnejšo zahvalo.
Vodstvo 4 raz. lj. šole v Komnu dne 30. maja 1881.
Anton Leban, nadučitelj.

Prodajalnica

jako prostorna i svetla
(6 velikih oken) za prodajo
raznega mešanega blaga
najbolje opravljena.
blizu župnijske cerkve v veliki vasi
na Notranjskem
daje se v najem
s potrebnimi
drugimi prostori vred.

Eventualno mogel bi najemnik prevzeti v oskrbovanje tudi 5 hiše z gostilno i nehotkim vrtom obsejajočim njive, travnike i vinograd. — Izvestja daje iz prijaznosti opravištvu »Edinosti«.
(2-2)

Broj. 3250.

Razpis

pisarske (dninarske službe pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Sežani z letno plačo 480 gld.
Prosileci za to službo naj vložijo svoje prošnje pri omenjenem glavarstvu do 15. junija t. l. in dokažejo, da so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika in da imajo lep rokopis.
V Sežani, 18. maja 1881.
(2-2)

Kopalische

v Trstu
nadzorovano po Dr. P. Gorzolini, via Gelsi št. 12. (Acquedotto). Kopal v kadeh; studenčnica, topla in mrzla. Mineralna voda (žveplo, železo, arsenik itd. slap, parna kopal itd.
Cena in vse drugo se poizve vsaki dan pri kopalščem vratarju.
(6-2)

Doslej še ne doseženo zdravilo

TRGANJE PO UDIH in revmatizem

pri čutnih boleznih vsake vrste, pri trganju v obrazu, glavoboli, trganju v ledjih, ušesih, revmatični zoboli, trganju v križu in členih, pri krču, splošni slabosti mišic, pri tresenju, zamrlih udih zaradi dolge hoje ali starosti, pri bolečinah v zacetjenih ranah, pri mrtvici itd. je iz zdravilnih zelišč od lekarničarja Jul. Herbabny na Dunaji napravljeni

zeliščnih zelišč

„Neuroxylin.“

Neuroxylin se rabi za vrljanje in ozdravlja zelo hitro in zanesljivo. Pri mnogih leta trajajočih poskusih v civilnih in vojskih bolnišnicah se je dokazalo, da je Neuroxylin najboljša bolečina tolažilno sredstvo, ki vtiolaži tudi najhujše bolečine, ki se celo pri zelo zastaralih boleznih popolnoma preneha. Ugodna priznanja slavnih zdravnikov in stotera zahvalna pisma to potrjujejo.
Zdravniško priznanje.

Gospodu Jul. Herbabny lekarničarju na Dunaji.
Ker je porabljen Neuroxylin, katerega ste Vi podarili garnizijske bolnišnici in je pri njej glavoboli na eni strani in pri mišičnem revmatizmu z marsikaterim vred zelo veliko koristili, zato prosim, pošljite bolnišnici še 12 steklenic Neuroxylina močnejše vrste. S posebnim spoštovanjem.
Josefov, dne 30. decembra 1879.

Dr. Fridr. Dückelmann,
e. k. višji štabni zdravnik in voditelj garnizijske bolnišnice št. 12.

Cena: 1 steklenica (v zelenem zavoju) 1 gl. 1 steklenica močnejše vrste (v rdečem zavoju) za protin, revmatizem mrtvudenje 1 gld. 20 kr. po pošti 20 kr. za zavoj.

Vsaka steklenica nosi kakor znamenje pristnosti zgoraj natisneno po gosposki potrjeno varstveno marko.

Glavna posiljatelna zaloga za dežele:
Na Dunaju, lekarnica »zur Barmherzigkeit« g. J. Herbabny, Neubau, Kaiserstrasse 90.

Zaloge: Carlo Zanetti, lekarnica via nuova 27. Na Raki: M. Searpa lekarničar; v Gorici: G. Christofletti lekarničar; v Ljubljani: J. Svoboda, Jul. Trnkoczy lekarničar; v Pulji: A. Wassermann lekarničar.
(13-10)

Fabrika decimalnih in centimalnih vag za živino in na mostu.

A. Baumann,
Na Dunaju, V. Bez. Gringasse Nr. 15.
Ceniki brez plačila in poštnine pristo.

The Singer Manufacturing & Co. New-York.

Ako se plati vsak teden samo eden goldinar, dobi se Originalni Singer-jev šivalni stroj, in to brez povišanja cene.

Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno.

G. NEIDLINGER, generalni agent
V Trstu, Corso, palača Modello.
Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr.
(5-2)

Na sto tisoč ljudi

ve hvalo za lepe, goste lasé edino obstoječe e. kr. in kr. ogersko izključljivo privilegirane

Esenci

za lasno in bradno rast, ki tudi grinte brez sledu prežene, kakor k njej spadajoč pristnej pomadi iz štajerskih planinskih zelišč, ali orehek iz e. k. in kr. ogerski izključljivo privilegirane fabrike

M. A. Herdlička

Na Dunaji, Wieden, Hauptstrasse, št. 36.

To nepresegljivo sredstvo je moja mnogo imenovana esenca za lasno in bradno rast, ki pri pravilni rabi in s prideto pomado štajerskih planinskih zelišč ali orehovim izlečkom uže v kratkem času celo na najbolj golih krajih napravi goste lasne prejšnje barve! Mnogo mladih mož ve hvalo za lepe polne brade moje esenci za lasno in bradno rast. Če lasje le izpadajo, vpliva uže v osmih dneh, pri grintah uže po trikratni rabi. **Prav nič škodljivo in najhujše barvilo za lasé »Koppitzinal«** (brez primešane barve) ki barva v vseh barvah črno-rjavu ali svetlo-rjavu e. 10 minutah pod poroč-rom; sivim, celo snežnobelim lasem daje popolnoma črno svitlobo. Pri rabskih lasnih barvilih pripravam posebno svoj »Koppitzinal« pristno, dvojno močno pomado iz orehovega izlečka, tudi (v kozmetiki) pomado v palčicah, kakor tudi najbolj moja olja iz orehovega izlečka za barvanje lasno rast.

Moja es. in kralj. ogerska izključljivo priv. Esenca za lasno in bradno rast ozdravlja v vseh primerljajih bolne lasne korenike popolnoma in v najkrajšem času zagotavlja do najpoznejše starosti zelo goste lasé, vpliva prav prijetno na glavačo kožo, brani od vsake glitline in revmatične glava-boli in odpravlja vse kožne nesuag. Resnica je, da je dobilo stotero oseb, kiso bile popolnoma brez brade ali plešaste, uže od enega do treh mesecev, v primeri tedaj v ucerjetno kratkem času, lepo in gosto polno brado, ali goste polne lasé. Zoderjaje mnoge zahvalnice so razstavljen.

Naročila naj se pošiljajo glavni zalogi ces. in kr. ogerski izklj. priv. esence za lasno in bradno rast

Marije Ane Herdlička

e. k. in kr. ogersk. izklj. posestnica pridlegija Wieden, Hauptstrasse 36 na Dunaji.

Cenik:

1 velika alabastrova steklenica dvojno močne esence za lasno in bradno rast 3 gl. 51 kr.
1 majhna 2 " " "
1 alabastrova steklenica pristne pomade iz štajerskih planinskih zelišč 1 " 50 "
1 alabastrova steklenica pristne pomade orehovega izlečka za obnovljenje las 2 " " "
Pristno lasno barvilo »Koppitzinal« za rudoče, črne, rujave, ali svitlorjavé št. 1 (plavo) št. 2 (rumeno) obe steklenici s pladnjema in krtačama velja 4 " " "
1 steklenica olja orehovega izlečka za ponovljenje las 1 " " "
Pomada orehovega izlečka kozmetik v palčicah " " 50 "
Naročila iz inozemstva ali domačih dežel se proti pošiljatelju ali po povzetju ročno in naglo vrši.
Zavitek 30 kr. več. (24-8)

Latteria Milanese

11 Via dell'Acquedotto 11

V omenjeni prostor se pošilja vsak dan iz Latteria Milanese tvrdke Böhlinger, Millus et Co. v Milano svežo mleko, kakor tudi najfinjšo milansko surovo maslo najboljše vrste na prodaj.

Liter mleka velja 16 kr.

Kozarec " 5 "

Naročnikom se mleko po 16 kr. liter na dom pošilja.

Naročila se za zdaj sprejemajo v prostoru (13-1)

11 Via dell'Acquedotto 11.

Novo zboljšani francoski

Tambourir-vezni stroj.

(Izvor Bonnaz.)

Plissé in Confir- stroji razne velikosti, posebno priporočljivi pri rovanju.

Gust. Lintner, Marihilferstrasse 117. (10-1)

Važno vsakemu!

Ker je na kant prišla velika tovarna za britansko srebro, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala za 75 odstotkov pod ceno tedaj skoraj zastoj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 28 gl., dobi se zdaj za 8 gl. ter se garantira, da bo bela ostala. (S temi 8 gl. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:
6 miznih nož iz britanskega srebra z ostrino z jekla
6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
6 težkih žličic iz britanskega srebra,
6 najfinjših žličic za kavo, iz britanskega srebra,
1 mlečna zajemalnica iz britanskega srebra,
6 finih tac za desert,
2 lepa svečnika,
3 jasnih kozarec,
6 lepo izdelanih tac,
6 kristalnih podlog za nože,
1 posoda za sladkor,
1 presejalnik za čaj,
3 fine tace za sladkor.
Skup: 54 kosov.

Vsi ti krasni izdelki se dobijo za 8 gl.

Naroči se ali s poštnim povzetjem, ali pa da se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot

C. Langer

Wien II. obere Donaustrasse 77.

Ako bi blago ne ugajalo, se v 8 dneh vzame nazaj, in plačana svota povrne. 10-9.

Auerovo

najboljše barvilo za lasé za blekasto, rjavu in črno edino najhujše na kontinentu, s poročtem, da se barva pri njej ohranja se odavita. Patent za Austria-gerb. Cena za karton tekočina za žebelkasto 4 gld. — za črno ali rjavu 3 gld. — z natančnim naznanilom, kako se ima rabiti 20 kr. več v gotovini ali s povzetjem.

Koppitzinovo

najboljše sredstvo za ohranjanje kože zoper protin, vermatice, kožne sprušaje, stare in nove rane, otekline, kakor tudi zoper vsako drugo zvanjajo bolezen steklenica 1 gld. 20 kr. v gotovini ali s povzetjem, z ovitkom 20 kr. več. Mnogo sprisal leži na razgled pri M. Hrdlička, e. k. priv. vlastnik na Dunaji, Wieden, Hauptstrasse št. 36, kamor naj se pošiljajo vsa naročila. (24-1)

Ravnanje z vinom

se djansko uči v novo izdani knjigi z recepti, ktera obsega: navod k požlahtenju kislega, pustlega natornega vina, napravlanje vina brez grozda; vina iz drožij (iz 100 litrov 1000 litrov) s pristavkom popolnoma zdravih snovi za ceno domačega pijača, in fina vina v butelije; dalje naredbo umetne prav dobre pijače iz sadu, vinskega ometa, ocelove esence, žganja, ruma, likerov, sadnih izlečkov, drožij, dišav, zdravilnih spiritoznih balzamov, mnila, in nad 1000 trgovinskih stvari, ktere dajejo več ko 100% dobička. — Cena 3 gl. — Naročuje se z gotovim denarjem ali poštnim povzetjem pri: Marija Hrdlička, e. k. priv. lastnica, Wien, Wieden, Hauptstr. Nr. 36, l. Stock 34. (24-9)

Glavna zaloga

izvrstne

PIVE iz pivovarne STEINFELD

(bratov Reininghaus v Grader)

pri (52-22)

ANT. DEJAK u jun.

via degli Arstiti v Trstu.

Prodaja v sodcih in boteljah.

Na prodaj so tudi drožje (feccia di birra).

Smrti iz žrela otet.

V malem mestu Shawforth pri Rochdale je živel mož, ki se je počel s tem, da je v rudarskih jamah predihte kopal. Bil je močen in krepek ter je premagoval najtrša dela, dokler ni Boga skušal i se lotil takih težav, ki morajo vsako človeško telo ugonobiti.

Pred dvema letoma je tega moža napala bolezen ter ga popolnoma potrla. Dodač navezanemu na svojo telesno moč in vajnost pri delu, da je služil kruh sebi in svoji rodovini, vsahnel je studeneč življenja, in kar si je prihranil, to je naglo kopolno ter je začela lakot

trkati na njegova vrata. Bolezen se je menjala z boleznijo, tako da je bilo strah pogledati tega moža, kakor senca je hodil po hiši, tako nadohu in trganje je imel, da je uže zelo težko dihal.

Ker ga je bilo sram herati ter ga je skrajno uboštvo sililo, da si kaj zasluži, preskrbeli so mu njegovi prijatelji lahko delo, katero zdaj opravlja majhna deklica. Kakor lahko je tudi bilo to delo, vendar je bil ta poprej tako močni človek prisiljen opustiti ga v obupa, ker mu je bilo preteško.

Tesko mu je bilo za živež, a še težje je živež prebavljat, ker so bila njegova prebavila pokvarjena, i kakor se je zdelo, brez vsega upanja do ozdravljenja. Strašno ga je želodec bolel in zdravniki mu niso mogli pomoči.

V tem stanju so mu poslali njegovi prijatelji kratko oznanilo, v katerem so bile dobre lastnosti Shakerjevega izlečka omenjene ter pristavljeno, kako dobro zdravilo je pri dispensiji in drugih podobnih boleznih. Kakor se toplinec poprijema slumate bilke, tako je sprejel bolni mož pomudeno zdravilo. V tem času je bil ta mož le kost in koža; z rabo Shakerjevega izlečka pa je ozdravel, k moči prišel in bil je smrti iz žrela otet. Naglo sta ponehale trganje in nadoha, prebavljanje se je popravilo in ko je minolo nekoliko mesecev, šel je mož zopet na težko delo. Vsek dan je delal, nad dvajset mesecev, ko je ozravel.

Vsak pritrdi, da je bilo to zelo čudno ozdravljenje, in to se lahko dokaže, ker poštar, ali kdo izmed vajljavnih maž v Shawfortu potrdi resničnost tega dogodka. Ta mož se imenuje Tomaž Briggs, staneje v Peel Terrace, Shawforthu pri Rochdeju, na Angleškem.

To pa ni edin primerljaj, ker prav ta izleček je čuda delal, in še žele bralci pričati, naj mi pišejo in pošljem jim sto družih, ki tudi dokažejo v vsaki moč Shakerjevega izlečka.

Skoraj en milijon (1.000.000) steklenic tega zdravila je bilo lansko leto 1880 na Angleškem prodanih, in skoraj brez naznanil: ta mnogobrojna prodaja je izvirala vedel iz tega, ker so to zdravilo priporočali ljudje kterim je pomagalo in so to v svoji hvaležnosti svojim prijateljem in drugim objavili.

Toliko se še nobenega zdravila v nobenej deželi v tako kratkem času ni razprodalo, kar brez vsake dvombe priča, da ima to zdravilo pravo vrednost.

Steklenica velja 1 gld. 25 kr.

Zaloga v Trstu: Lekarnica al Camello 25 Corso Iv. Bat. Faraboschi; lekarnica piazza grande: Paolo Rocca. V Zadru: lekarnica Androvič. Vlastnik A. I. Wühe v Frankfurtu na Meni. 3-3